І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

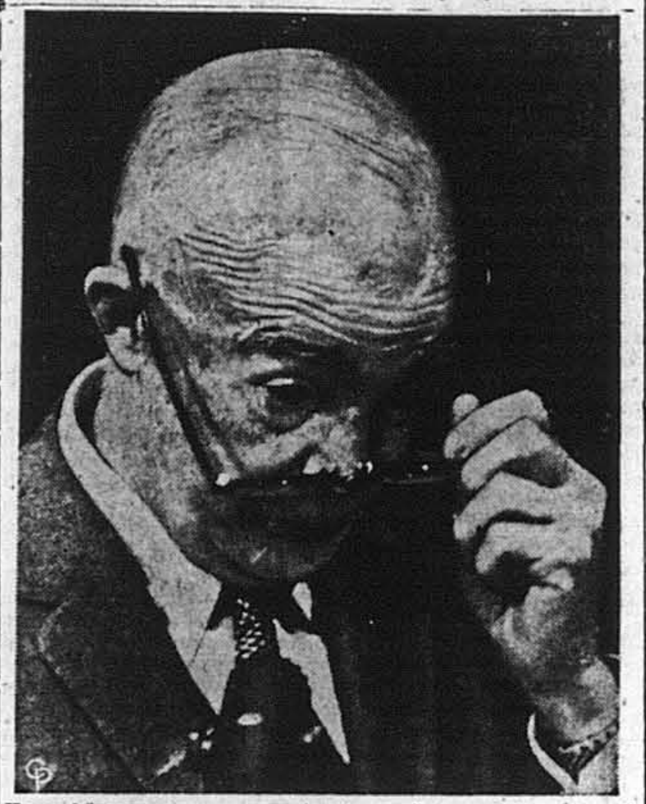
Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 64. ДЖЕРЗИ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го КВІТНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 4, 1958 No. 64. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ПОКВАПНИХ РІШЕНЬ У СПРАВІ ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ

Плян про реорганізацію Пентагону передано на розгляд Конгресу

Вашингтон. — Президент Айзенгавер на пресовій конференції повторив свою давнішу перестрогу проти того, щоб не спішитися зі зменшенням прибуткових податків для поліпшення економіки країни. Президент заявив, що мусимо направду бути певні того, що зменшення податків та інші заходи матимуть добрий вплив на економіку країни не тільки тепер, але і в найближчих роках. Айзенгавер сказав, що знає фінансиста Бернарда М. Барука вже 30 років і високо ставить його думки та вірить, що вони заслуговують на поважну увагу. Цю заяву склав Президент у відповідь на запит журналіста, який запитував, що Айзенгавер думає про твердження Барука, що не вільно зменшувати податків, тільки треба б їх збільшити. Айзенгавер казав, що уряд вивчає цю проблему і обмірковує „за" і „проти" зменшення податків. В цій справі, казав Президент, треба дивитися на те, які наслідки для господарства мало б зменшення податків, а не вільно керуватися політичними мотивами, вирішуючи цю проблему. Не вільно приспішувати поліпшення економіки, бо це мало б злі наслідки в найближчих роках. Президент закликав республіканських конгресових провідників на окремій конференції, щоб стримували своїх демократичних колег від надто великого поспіху в тому напрямі, щоб федеральними фондами ліквідувати економічну затримку в ЗДА. — Президент заявив також, що 3-го квітня переслав до Конгресу плян реорганізації департаменту оборони, згідно з яким влада секретаря оборони збільшилася б в тому напрямі, щоб він міг дійсно керувати об'єднаною військовою командою, беручи участь в виготовлюванні стратегічних плянів. Секретар оборони повинен мати право вирішувати деякі оборонні проблеми згідно з вимогами кожночасного стану міжнародної ситуації. — Але демократичний конгресмен із Джорджії Карл Вилсон, який є головою Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів, заявив, що, на його думку, не можна збільшувати владу секретаря оборони. Те саме заявив і демократичний сенатор Майк Мансфілд із Монтани. Президент заявив, що немає в Білому Домі „жадної палацової гвардії", яка стримувала б те, щоб Президент діставав своєчасно всі інформації. Президент сказав це у відповідь журналістові, що навів твердження сенатора-республіканця Стайлеса Бріджеса. Айзенгавер сказав, що американці не мають причини боятися щораз то більшої механізації праці і технічного поступу, бо нові винаходи допомагають людині в її праці, і, як дотеперішні досвіди виявили, машини не забирають праці робітникам, тільки їм допомагають.

През. Айзенгавер назвав „пропагандою" совєтські пропозиції в справі „припинення" нуклеарних спроб.

ПРЕДСТАВНИКИ УКК ІНТЕРВЕНІЮВАЛИ У ФРАНЦУЗЬКІЙ АМБАСАДІ

Вашингтон. — Програма французької державної телевізії: „До вашої душі і сумління", в рямках якої 28-го лютого передано тенденційний репортаж про „Справу Шварцбарта", при чому знеславлено пам'ять вбитого тим большевицьким аґентом головного отамана Симона Петлюри та український нарід, обвинувачуючи їх в жидівських погромах під час першої світової війни, була предметом окремої інтервенції представників Українського Конґресового Комітету у французькій амбасаді в столиці країни. У вівторок, 1-го квітня, голова УКК проф. Лев Добрянський та президент УКК п. Дмитро Галичин відбули в тій амбасаді півгодинну конференцію, вручивши представникові французького уряду у Вашинґтоні відповідний меморіял та з'ясувавши справу, яка викликала хвилю протестів українців у всьому вільному світі. Представники УКК зокрема пропонували, щоб французька державна телевізія дала українцям можливість і нагоду представити „справу Шварцбарта" у правдивому світлі і тим направити кривду, яку та телевізія завдала українському імені. Французьке представництво вже було в цій справі поінформоване, а представник амбасади поінформував, що досі до тієї амбасади наспіли вже відповідні протестаційні резолюції з 9 різних американсько-українських громад. Він також запевнив, що справа буде просліджена, стверджуючи, що і для самого французького уряду буде інтересно встановити, хто дав ініціятиву до тієї програми, що викликала стільки протестів.

Хрущов прибув до Будапешту на роковини „визволення" Мадярщини

Будапешт. — Нікіта Хрущов прилетів в середу 2 квітня до столиці Мадярщини з першим совєтським віце-прем'єром Фролом Козловим і міністром закордонних справ Андреєм Громиком. Це перша подорож Хрущова за кордон в його новому характері прем'єра СССР. На летовищі привітали його комуно-мадярський прем'єр Ференц Мюніх і попередній прем'єр а тепер перший секретар мадярської комуністичної партії, Янош Кадар. Хрущов обняв і поцілував кожного з них у щоку. У короткій промові Хрущов заявив, що „як довго совєтський і мадярський народи живуть у приязні, вони не потребують нічого боятися". Янош Кадар дякував знову Хрущову за поміч, яку Совєти дали Мадярщині у здавленні „контрреволюції". Офіційно називається, що Хрущов приїхав, щоб узяти участь у святкуванні 13-х роковин відступу окупаційних гітлерівських військ з Мадярщини. Однак персональний склад совєтської делеґації вказує на поважніші цілі цієї візити — коментують західні часописи. Про розмови між совєтськими і комуно-мадярськими вожаками сказано в офіційному комунікаті, що вони розпочалися „в сердечній атмосфері".

Французько-туніський спір опинився у сліпій вулиці

Лондон. — Обидва мирові посередники в затяжному спорі між Францією і Тунісією, американський дипломат Роберт Морфі і високий урядовець англійського міністерства закордонних справ Геролд Білі перебувають від половини минулого тижня в Лондоні, не довівши ще досі до злагоди між згаданими державами. Переговори ведені за їх посередництвом опинилися у сліпій вулиці. Тунісія відступила від своєї первісної вимоги, щоб Франція зліквідувала морсько-летунську базу Бізерту й відкликала з Тунісії 23,000 свого війська, — погодившись, щоб в заміну за відкликання французького війська невтральна комісія пильнувала чотири туніські летовища, щоб їх не використовувано для постачання зброї альжирцям. Справу Бізерти мали б розглядати в безпосередніх французько-туніських переговорах. Однак Франція зажадала тоді, щоб Тунісія принципово проголосила себе „не воюючою стороною", себто відмовилась формально від помагання альжирцям, на що не погодилась Тунісія з принципово-престіжевих мотивів, з уваги на пан-арабську солідарність. Тим часом ситуація ускладнилась для Франції, бо погрожує їй також конфлікт з Марокко. Мароккaнський султан проголосив на 16. квітня ц. р. „День Альжиру" для заманіфестування своїх симпатій альжирським партизанам. Франція цим дуже обурена. Англійсько-американські посередники чекають, може щось скаже розсвареним сторонам стати згідливішими.

АЙЗЕНГАВЕР НАЗИВАЄ „ТЕРЕВЕНЯМИ" ЗАЯВУ СССР ПРО АТОМОВІ ДОСЛІДИ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер назвав совєтську заяву з четверга у минулому тижні про „припинення" атомових вибухів — „пропаґандивними теревенями". „Не думаю, що треба брати їх поважно" — заявив буквально Президент. Він признав, що американські чинники передбачували можливість такої совєтської заяви, але не було на це раніше ніякого доказу, що Совєти проголосять таку пропаґандивну штуку. Президент в цілості підтримав заяву державного секретаря Доллеса в цій справі з попереднього дня, ствердивши, що між Президентом і Доллесом відбулися над цією справою довгі і вичерпні розмови. У висліді цих розмов вирішено, що не є в інтересі З'єдинених Держав проголосити односторонне зречення з дальших експериментальних атомових вибухів. — Запитаний журналістами щодо впливу тієї останньої совєтської заяви про атомові вибухи на приготування до задуманої конференції „на вершинах", Президент заявив, що він „не зрікся надії, що з совєтського боку можна буде зустріти такий примирливий підхід, щоб можна відбути конструктивну вершинну конференцію". Однак тут же Президент передав зібраним на пресовій конференції документ із вичисленням найважливіших американських пропозицій з останніх літ, що їх Совєти цілком зіґнорували. Що стосується можливости зламання Совєтами їхнього проголошення про припинення атомових вибухів, то Президент не виключає, що можна тайком переводити деякі вибухи у дуже віддалених околицях та особливо під землею. Щодо цього нема певности, чи можна всі такі вибухи перевірювати інструментами и на американському континенті. Однак Президент гадає, що не можна скрити великих вибухів водневих бомб. Що стосується пропаґандивного ефекту з совєтської заяви, то Президент не виключив, що з американського боку можна б також стосувати кращу пропаґанду. Він відмовився увійти в подробиці цієї проблеми. У справі діяльности Інформаційної Служби буде зголошений законопроєкт до Конґресу і Президент сподівається, що Конґрес підтримає цю програму.

Совєти злегковажили низку конкретних пропозицій від ЗДА

Вашинґтон. — Згідно з офіційним виказом, що його зладив Білий Дім, Совєти цілком злековажили такі найважливіші конкретні пропозиції, що їх Америка зробила від останньої війни та про які натякнув Президент на своїй останній пресовій конференції: 1. Барука плян про міжнародну контролю над атомовою енерґією, представлений Атомовій Комісії Об'єднаних Націй 14 червня 1956 р., 2. Приготування реальних заходів для інспекції і контролі, получені з технічними студіями над інспекцією атомових дослідів, як також для припинення дальшої продукції атомового матеріялу; цей проєкт був включений в плян, що його представлено на Лондонській конференції розброєння 29 серпня 1957 р., 3. плян „відкритого неба", себто контрольної інспекції літаками, предложений на Женевській конференції „на вершинах" 19 липня 1955, а повторено його в пропозиції на Лондонській конференції 29 серпня 1957, 4. використання позасферичного обширу виключно для мирних цілей — промова Генрі К. Ладжа на Генеральній Асамблеї ОН 14 січня 1957 та лист Президента до Булґаніна з 12 січня 1958, 5. переведення накопиченої ядрової зброї для мирних цілей, — одна з пропозицій в меморіялі альянтів на Лондонській конференції 2-го серпня 1957, 6. скасування обмежень в подорожуванні чужинців по Совєтському Союзі, — нота до СССР з 11 листопада 1957 р. і 7. добровільне обмеження права вета на терені Ради Безпеки Об'єднаних Націй — лист през. Айзенгавера до Булґаніна з 12 січня 1958.

Уряд вимагає 1.45 більйона долярів більше на зброєння

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 2-го квітня вислав меморандум до Комісії Видатків в Палаті Репрезентантів, в якому домагається додаткових 1,455,747,000 долярів на оборону держави, головним чином на будову бомбовиків типу Б-52 і підводних човнів, які могли б вистрелювати керовані ракети. Ця сума видатків врахована в оборонний бюджет на фінансовий рік, що починається 1-го липня 1959 року. Таким чином, якщо Конґрес признає цю суму, то оборонний бюджет в 1959 році виноситиме понад 40 більйонів долярів. Із суми 1,455,747,000 долярів — 218,100,000 долярів призначені для армії, 180,000,000 для дослідної програми космічних просторів, 206,800,000 дол. для будови двох додаткових підводних човнів і 518,400,000 долярів на будову великих далекосяжних бомбовиків і танкерів для доповнювання пального в бомбовиках. За новопризначені гроші армія мала б приспішити будову керованих ракет.

Гаммершилд прибуде до Швайцарії в справі Сер. Сходу

Женева. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд заповів свій приїзд до Женеви, щоб тут нараджуватись з прибулим спеціяльно для цієї цілі міністром закордонних справ З'єдиненої Арабської Республіки д-ром Махмудом Фавзі. Темою конференції — за часописними твердженнями — є буцім-то передусім дві справи: 1) остання стрілянина на сирійсько-ізраїльському кордоні, яка викликала скаргу названої Республіки до Ради Безпеки ОН і 2) зміна репрезентації Сирії і Єгипту, що об'єднались в одну Арабську Республіку, на терені ОН та відповідні зміни в деяких комісіях ОН. Тому, що ізраїльсько-арабське перемир'я було підписане Єгиптом і Сирією, то створення Арабської Республіки викликує потребу теж формального перебрання нею вівповідальности за той колишній акт. Зустріч Гаммершилда з єгипетським міністром буцім-то була запланована вже раніше, незалежно від останнього інциденту з Ізраїлем. Не виключають, що Гаммершилд знову поїде на Середній Схід, щоб залагодити цей останній прикордонний спір.

Діфенбейкер продовжуватиме політику економічного усамостійнення Канади

Оттава, Канада. — Хоч в політичних колах всі сподівалися перемоги провідника консерватистів прем'єра Джана Діфенбейкера, то все таки блискуча перемога консерватистів здивувала всіх головним чином тому, що мала опозиція лібералів не зможе в парляменті протиставитися Діфенбейкерові, який без перешкод зможе здійснювати свою програму. В політичних колах звертають увагу і на те, що Діфенбейкер має тепер вільну руку у своїх змаганнях до зменшення економічної залежности Канади від ЗДА. Голова опозиції колишній міністер закордонних справ Лестер Б. Пірсон під час виборчої кампанії виступав проти тих змагань Діфенбейкера, який хоче зменшити канадійську торгівлю із ЗДА та більше торгувати з державами англійської громади народів. Діфенбейкер хоче також, щоб американський капітал, який у формі інвестицій працює в Канаді, більше рахувався з вимогами політики канадійського уряду. Перемогу Діфенбейкера спричинило те, що виборці хотіли дати йому велику більшість на те, щоб міг поборювати економічну знижку, як це він обіцяв робити під час виборчої кампанії.

У Ню Йорку помер мґр. Павло Грицак — молодий український історик

Ню Йорк. — У середу, дня 2 квітня ц. р., помер після затяжної недуги, прийнявши Св. Причастя, молодий і многонадійний український історик мґр. Павло Грицак. Народжений 25 червня 1925 р., у Перемишлі, був сином відомого педагога і мовознавця проф. Євгена Грицака. Закінчивши гімназію в Ярославі, вже після другої світової війни, в якій брав участь, як вояк і після відбуття совєтського полону, студіював у німецькому й українському університетах у Мюнхені. До ЗДА прибув в 1950 р. і закінчив тут студії в Університеті Міннесоти із ступенем маґістра історії і водночас із цим бібліотечні студії на цьому ж Університеті. З 1955 до 1957 року працював, як бібліотекар в Бруклинській Публічній Бібліотеці і з березня 1957 року, як асистент (професійний бібліотекар) у Нюйоркській Публічній Бібліотеці. В останніх роках свого життя працював під проводом проф. Оскара Галецького у Фордгамському Університеті над докторською дисертацією про князя Михайла Глинського (XVI-те стор.). Покійний був дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка, у видавництві якого друкується його праця про Галицько-Волинську Державу. Статті його на історичні теми появлялися в різних українських й англомовних журналах. Був одним із найнадійніших молодих дослідників історії Східньої Европи. У ЗДА належав до Пласту, як член 16-го Куреня УПС „Бурлаки", і до 287-го Відділу УНСоюзу „Сини України". Осиротив матір Людмилу, дружину Дарію і двоє дітей — доньку Ольгу та сина Євгена.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді Впреосв. кир Максим Германюк** вернувся дня 25 березня до Вінніпеґу після проведення на протязі двох місяців апостольської візитації українських католицьких парафій в Австралії. Відбув цю поїздку Митр. Максим Германюк, як спеціяльний висланник Папи Пія XII. Після свого повороту до Вінніпеґу Митрополит влаштував пресову конференцію, на якій поінформував журналістів про свої спостереження з відвідин українських громад в Австралії і Новій Зеляндії.

● **Третій черговий з'їзд УАПЦ у Бразилії** відбувся в днях 8-9 березня ц. р.. У програмі з'їзду були доповіді на тему сучасного стану Української Православної Церкви, звіти голови Генерального церковного управління УАПЦ о. протопр. Ф. Кульчинського, оо. настоятелів і делеґатів від парафій. Учасники дискутували м. ін., проблему об'єднання Українських Православних Церков у світі і створення єпископської катедри УАПЦ у Південній Америці.

● **Проф. Богдан Барвінський,** відомий український історик і фахівець в бібліотечно-архівній справі, помер у Львові дня 8 лютого ц. р., на 79-ому році життя. Був дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка й автором низки наукових праць, між іншими теж про назву українського народу і про львівські архіви та бібліотеки.

● **Василь Оренчук,** колишній Консул Української Держави у Мюнхені і востаннє заступник Куратора Українського Вільного Університету в тому місті помер дня 9-го березня ц. р. на 69-ому році життя. Похорони відбулися у Мюнхені дня 12-го березня ц. р. на кладовищі Вальдфрідгоф.

● **Повість Івана Керницького** „Героя Передмістя" появилася у виданні („Ікера") п. н. Видавничого Товариства „Книгоспілка" в Ню Йорку. Книжка надрукована в мистецькому оформленні — з віньєткою та малюнками — Любослава Гуцалюка.

● **У Концерті Студентів Филаделфійської Музичної Консерваторії** кляс: фортепіяну д-ра Антона Рудницького, співу — Марії Сокіл та віольончелі Ельси Гілґер, виступило, крім американських студентів, також семеро українців, учнів згаданих професорів, а саме: Тетяна Бульба, Мирослава Новаківська, Ксеня Федорів, Доріян Рудницький і Дарія Новаківська (кляса д-ра Рудницького), Олімпія Кучерява і Оксана Бакбойчук (кляса Марії Сокіл). Доріян Рудницький виступив теж і як челіст (кляса Ельси Гілґер).

● **Українська фірма „Арка" в Ню Йорку** веде вже від довшого часу Грошовий Відділ (Мoні Ордерс) для світової компанії Амерікен Експресс. Востаннє запропоновано „Арці" представництво найповажнішої господарської компанії Кон-Едісон. Через Арку кожний може висилати гроші до всіх країн світу, а також мешканці Метрополії можуть вплачувати за ґаз, світло і т. п. Власниками цього „найменшого департмент стору в найбільшому місті світу", як пише американська госп.-екон. газета, є новоприбулі українські іміґранти Ярослав Пастушенко та Роман Поритко. Обидва є членами У.Н.Союзу від дня приїзду до Америки.

У Женеві радять над міжнародним морським правом

Женева. — У Женеві відбувається конференція 87-х держав у справі визначення різних постанов щодо користування відкритими водами. Між іншим, прийшло до спору між Англією і Америкою у справі ширини смуги так званих територіяльних вод. Англія висловилась за 6-милевою смугою, а ЗДА відстоюють дотеперішню 3-милеву. Хоч 6-милева ширина територіяльних вод приспорила б американським рибалкам долярів 25,000,000 до 30,000,000 річного прибутку, проте на американське становище впливають міркування стратегічного значення. Для Америки найбільшу загрозу становлять совєтські підводні човни. Хоч вони взагалі не рахуються з міжнародним законодавством і не притримуються устійненої межі щодо територіяльних вод, все ж, усталення шестимилевої смуги [illegible] шило б сов. підводним човнам користуватись територіяльними водами невтральних країн в широкому на 6 миль поясі, коли тим часом американські кораблі й літаки не могли б оперувати там і викривати совєтські криївки.

В АМЕРИЦІ

● **Представник державного департаменту** сказав, що якби так склалося, що конференція „на вершинах" таки відбувалася б у цій країні, то вона могла б відбутися не у Вашинґтоні, тільки в Атлантик Сіті, Н. Дж.

● **Батько трирічного хлопця Дейвіда Вана Тайна з Перрі, Н. Ч.,** на подвір'ї наїхав автом на свою дитину і так її поранив, що малий Дейвід помер у лікарні, який не міг нічого помогти.

● **В Денвері,** Колорадо, атомова радіяція збільшилася на 10 разів в порівнянні з нормальною радіяцією, і представник уряду здоров'я заявив, що це сталося внаслідок недавніх совєтських пробних атомових експльозій. Але цей стан радіяції не є шкідливий для людського здоров'я.

● **На площі перед Білим Домом в Вашинґтоні** 8-го квітня діти у віці від 4-ох до 12 років зможуть традиційно котити яйця від 9-ої год. перед пол. до 4-ої години по полудні. Секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті сказав, що ще не знає, чи президент Айзенгавер буде присутній на цій параді.

● **Секретар армії** переводить інспекцію військових інсталяцій ЗДА закордоном. Він відвідав уже Панаму і Порто Ріку.

● **Комісар поліції Великого Ню Йорку Стіфен Кеннеді** плянує придiлити поліцистам в Центральному Парку поліційних собак, щоб можна було краще боротися зі злочинцями, які „діють" в тому великому парку. Але з цією справою є зв'язані деякі труднощі. Між іншим немає де тримати собак поза службою.

● **79-річний конґресмен** із Норт Дакоти Ашер Л. Бурдик, який недавно одружився зі своєю секретаркою, заявив, що не буде старатися про перевибір, якщо його син Квентін буде кандидувати на те саме становище.

Відбулися сходини Станиці Братства Дивізійників в Ню Йорку

Ню Йорк. — Річні сходини Братства кол. вояків 1 УД УНА відбулися тут 2 квітня 1958 р. в приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу. Скликані і ведені уповноваженим Крайової Управи Братства полк. Р. Долинським збори запізнались зі звітом про переведення листопадової збірки на українських інвалідів, що принесла 171.58 дол. Про організаційні справи і конечність вибору нового складу управи Станиці говорив полк. Долинський, а попрошений до слова присутній на сходинах голова Головної Управи Братства д-р Л. О. Ортинський вказав на потребу оживлення праці Братства в Ню Йорку і значення комбатантської праці в загальному. Одночасно вибрано новий склад управи Станиці Братства в Ню Йорку, до якої ввійшли: голова — Ярослав Балабан, секретар — Юрій Ференцевич, скарбник — Богдан Будний.

У СВІТІ

● **Чужинцям в СССР** знову заборонено подорожувати по Україні. Тих, що приїхали були в Україну як туристи — відіслано до Москви. Ця з невідомих причин проголошена заборона триватиме два тижні. Цю вістку принесли американські газети.

● **На Індійському океані** загорівся й затонув норвезький 9,700-тонний пасажирський корабель „Скавбрін", на якому було 1,300 осіб. На щастя, до нього встиг ще вчасно підплисти англійський вантажний корабель „Сіті оф Сідней". В драматичній рятунковій акції на черлено всіх пасажирів. Норвезький дак „Сіті оф Сідней" переправський корабель плив із Бременгафену до Австралії, везучи здебільша німецьких переселенців.

● **Королева Єлисавета II** і її сестра княжна Марґарита заманіфестували ідилічну згоду в королівській родині, переїхавши кінним повозом через великий Віндзорський парк. З двома сестрами були й діти королеви. Плітки про незгоду між Єлисаветою і Марґаритою виринули в зв'язку з відвідинами капітана Тавнсенда під час неприявности в Лондоні Єлисавети, яка, ніби, була завжди проти виходу Марґарити заміж за того старшину.

● **У Варшаві** викликало багато шуму „викриття змови" і арештування шістьох польських юнаків, що під проводом 60-річного стрижія ніби заклали підпільно-революційну організацію. Під час судової розправи виявлено, що це була справжня забава в конспірацію: зброєю підпільників були дитячі пістолі, з яких „стріляють" водою. Суд усіх звільнив.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В ОДНОСТАЙНОМУ ФРОНТІ

Антиукраїнська телевізійна передача п. н. „Справа Шварцбарта", що її передавала французька телевізія 28-го березня ц. р. в рямцях програми „До вашої душі і сумління", і зв'язана з цією передачею ворожа для України й українського народу пропаґандивна кампанія в комуністичних і прокомуністичних органах французької преси, викликала, як можна було сподіватися, широку хвилю протестів серед українців у вільному світі. В обороні доброго імени української армії й української зброї, передусім в обороні чести Головного Отамана Військ УНР сл. п. Симона Петлюри об'єдналися вся українська громадськість, всі українські національні угрупування, організації й установи, без огляду на партійну чи світоглядову приналежність.

Об'єдналися одностайно у протестаційній акції проти зневславлювання пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри, заініційованої українською громадою у Франції і розпочатої ще перед 28 лютого, перед передаванням згаданої провокативної п'єси, українці в Німеччині, Англії, Арґентині, Австралії і особливо у З'єдинених Державах Америки та в Канаді. За прикладом Франції, де створено Громадський Комітет Оборони Пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри, створили такі комітети українці в усьому вільному світі, влаштовуючи протестаційні збори і висилаючи листи й телеграми з протестами до французького уряду, адміністрації французької державної телевізії, французьких дипломатичних представництв — амбасад, посольств і консулятів в різних державах.

Відбувається ця протестаційна акція дуже поважно й достойно, без бурхливих демонстративних виступів, без необґрунтованих обвинувачень і жалів. Започатковано її в Парижі символічною маніфестацією української громади — мовчазним зложенням вінків на могилі сл. п. Головного Отамана на кладовищі Монпарнас. Під час авдієнцій у представників французького уряду і в меморіялах, передаваних їм, спокійно й об'єктивно доказується всю неслушність, безпідставність і образливість закидів і „свідчень", видвигнених проти українців і проти Симона Петлюри самим убивником, совєтським аґентом Шварцбартом і зорганізованими для його оборони Москвою свідками й адвокатами.

Ще треба підкреслити будуючі вияви національної солідарности і єдности в цій справі збоку всіх без вийнятку українських еміґраційних політичних середовищ. Представники їх, навіть таких, що донедавна ворогували поміж собою, засідають спільно у протестаційних комітетах, беруть участь в усіх виступах і деклараціях. Характеристичним прикладом української єдности може бути рішення редакцій двох різного політичного напрямку паризьких часописів, „Українця" й „Українського Слова", — видати французькою мовою спільне число обидвох газет з метою оборони славної пам'яті Головного Отамана та чести українського народу.

Таку саму солідарність і скоординовану співпрацю виявили українські політичні середовища і в ЗДА, влаштовуючи спільно маніфестаційні віча по всіх більших українських громадах і висилаючи спільні протестаційні телеграми й листи на адресу французького амбасадора у Вашингтоні і до французьких консулів в інших містах. Допомогло провести успішно цю кампанію також одностайне ставлення української преси, яка зайняла в цій справі рішуче становище.

Українські протести, проведені ще перед передаванням у французькій телевізії провокативної п'єси „Справа Шварцбарта", безпосереднього успіху не мали й не могли мати — з огляду на короткий час, що залишався до її передавання. Все ж таки широкі хвилі обурення українців, висловлені в десятках зібрань і в сотках меморандумів, телеграм і письмових протестів мали своє значення. Виявилося воно не тільки в тому, що французькі офіційні чинники обіцяли розглянути справу цієї передачі і встановити причетних до неї осіб, але передусім у тому, що українці своєю єдністю, одностайністю і солідарністю в обороні чести української нації і доброго імени її провідника й полководця дали спокійну і гідну, але водночас рішучу й безкомпромісову відповідь всім зневславлювачам України і цим своїм ставленням, як і цією своєю відповіддю промовили переконливо справді вже таки „до душі і сумління" французьких і іншонаціональних провідних політичних кіл.

ПРОБЛЕМА ВІЙНИ І МИРУ

Винахід атомової і водневої зброї та вдосконалення керованих ракет, які можуть на кілька тисяч миль, через Атлантійський океан, переносото атомові стрільна, і літаків із швидкістю більшою, як звук — ці фантастичні винаходи зактуалізували в широкому світі проблему війни-миру в площині, так би мовити, здорового глузду. Не тільки сантиментальні гуманітаристи й пацифісти типу маніяків, але й дуже тверезі політичні діячі, професори й філософи вказують на потребу зревідувати дотеперішню дефініцію війни, як один із засобів політики, що вирішує політичні проблеми тоді, коли не можна вершити їх мирними способами. Тотальна атомова війна — чуємо сьогодні — не розв'яже існуючих міжнародних спорів, бо вона принесе таке тотальне знищення воюючим сторонам, що їм — після закінчення війни — буде вже не до користування політичними здобичами. Ця війна — чуємо від фахівців — змете з поверхні землі, в буквальному розумінні, цілі міста, перетворить у велетенські цвинтарища величезні простори в усіх частинах світу, спричинить небувале спустошення, поширить страшні пошесті і здеґенерує майбутні покоління раіоактивним впливом атомових і водневих вибухів.

Однак, розумні й логічні самі по собі голоси перестороги проти атомової війни дають в нинішній міжнародній ситуації дуже погані практично-політичні наслідки. З наказу московської централі — в цю антиатомову й антивоєнну кампанію включилися всі комуністичні партії в широкому світі. Ця кампанія мимохіть підтримує так звану мирову офензиву Совєтів, що її вони ведуть паралельно з найбільшим в історії світу зброєнням, на яке протягом сорока років виснажують 200 мільйонів осіб, звівши їхній життьовий стандарт до найнижчого рівня. Дуже трудно провести чітку межу між тверезими й спокійними голосами, які вказують на конечність оминути вибух нової атомової війни, як катастрофи для людства, незалежно від політичної проблематики тієї війни, — і тим пацифізмом, який демобілізує дух та паралізує енерґію у поборюванні совєтського експансивного імперіялізму. Наявний доказ цього в сучасних відносинах у Західній Німеччині й Англії. Німецькі соціялісти, керівні протестантські кола, пацифісти з-посеред інтелектуалів та лідери робітничого руху погрожують ґенеральним страйком, щоб не допустити до озброєння нової західньо-німецької армії атомово-ракетною зброєю. Очевидно, що це б'є безпосередньо по силі західнього протисовєтського бльоку НАТО і є водою на млин розкладової совєтської пропаґанди. В Англії ж пацифістичні настрої знайшли курйозне оформлення в заяві старенького нобелівського лавреата, філософа Бертранда Рассела, що краще, мовляв, погодитися на окупацію англійських островів Совєтами, як на атомову війну, що фізично знищить англійський нарід. Коли порівняти цю заяву із захопленням, що його викликали були в Англії надхненні слова Винстона Черчилла, сказані на початку останньої війни, що він, мовляв, не може обіцяти англійському народові нічого більше, як тільки біль, кров і сльози, — то виразно бачимо різницю між тодішнім і теперішнім психічним підложжям.

Тим часом офіційний західній світ, з Америкою та НАТО у проводі, стоять на становищі, що вправді треба вичерпати всі можливі засоби задля осягнення тривкого миру шляхом переговорів, вправді цей західній світ уважає зброєння також тільки засобом для відстрашення Москви від збройної аґресії, збереженням т. зв. рівноваги сил, проте, він є проти миру „за всяку ціну". Він виключає існування тривкого миру на базі уярмлення людства комунізмом. Колективні пакти безпеки і заморські бази ЗДА — це не паперова погроза большевикам, так само, як дуже реальну мову має 44-більйоновий військовий бюджет Америки. Все це суто оборонні засоби, але такі, які рахуються цілком з можливістю нової війни. Тому й третина летунства, підпорядкованого Летунській Стратегічній Команді, знаходиться постійно в повітрі, готова до кожночасної акції.

Отож, війна, при всій страшній перспективі знищення, може вибухнути внаслідок такого загострення міжнародної ситуації й міжнародної атмосфери, що просто буде неможливо уникнути її. Образово порівнюють це до іскри, яка може висадити в повітря бочку, вщерть повну пороху. Українців, цікавить ця проблема з погляду можливостей виграти чи проґри визвольної справи України в евентуальній наступній війні, якої напевне ніхто не бажає, але яка в сьогоднішніх обставинах могла б „сама" вибухнути і з можливістю якої треба рахуватися. Очевидно, що годі сподіватись на війну з думкою, що вона „автоматично" принесе визволення Україні. Але сумний досвід із заведеними надіями на другу світову війну, не повинен нас кидати до другого екстрему і заганяти нас до хворобливих пацифістів типу цитованого вже Бертранда Рассела.

В теперішній ситуації червона Москва веде дволичну політику. З одного року вона вживає всіх трюків, щоб поширювати в світі цілком природні та зрозумілі пацифістичні настрої, а з другого боку сама до зубів зброїться і вічно шантажує всі інші народи і країни, щоб або приймати її „пацифістичну" концепцію та беззастережно їй підкорялись, або рахувались з війною, та ще й, мовляв, з їхньої власної вини.

Крім того, Линколнова засада, що світ не може жити наполовину вільний і наполовину поневолений така сама правдива і актуальна в сьогоднішній атомовій добі, як була тоді, коли її висловлено. Москва, виходило б, визнає саму засаду ,тільки з другого кінця: вона воліла б, щоб світ „жив" всеціло поневолений. Для здійснення тієї засади вона не вагається вжити не тільки „мирних аґресій" в роді інфільтрації, підривної роботи, шантажу і подібне, але й не цурається одвертої війни, як це було в Кореї, чи в Мадярщині. Тому то, відкидаючи принципово війну, як спосіб полагоджування міжнародних суперечностей, не можна нею нехтувати як засіб власної оборони, до якої належить оборона волі і також оборона миру. Подиктована пацифізмом західня невтральність у відношенні до московської аґресії в Мадярщині напевно не збільшила виглядів на тривкий мир, як і не збільшує її все ще велика індиференція вільного світу у відношенні до долі поневолених Москвою народів.

Практичне вирішення питання війни-миру не лежить в українських руках. Завдання українців у вільному світі — інформувати вільний світ про визвольні цілі України, втримувати у власному ґурті бойовий антисовєтський дух, впливати підбадьорливо на земляків в Україні і — виховувати відповідно майбутнє покоління поза Україною. Не в нашій силі й спромозі спонукати будь-кого до війни, і українці у вільному світі не ведуть воєнної пропаґанди. Але вони гостро заперечують мудрість і доцільність всяких співіснувальних проявів, які — за нашим знанням цілей нинішніх правителів СССР і характеру російського большевизму — тільки сприяють динаміці його руху. Українство не могло ще дійти до стадії переситу власною державністю і, на щастя, не докотилось до декаденції, проявленої Бертрандом Расселом. Воно поклоняється заповітам Шевченка і Лесі Українки, які рекомендують радше згинути в боротьбі за волю, ніж гнити в неволі чи „спати на волі". І це не тільки поетична фраза, але й політична програма.

Юрій Таркович

ПРО СОВЄТСЬКІ КОНЦТАБОРИ

У західній, а іноді й українській вільній пресі час від часу появляються вістки про большевицькі концентраційні табори. Часто такі повідомлення не тільки не вносять ясности в цю справу, але заплутують її, бо журналісти, іноді й українські, не беруть при цьому до уваги доведених до високої майстерности московських метод обдурювання світу.

На основі даних зупинимося над фактичним станом речей. Згадаємо й про офіційні совєтські амнестії, які, на думку деяких спостерігачів, мали б довести до поважного зменшення числа концентраційних таборів і полегшення умовин життя ув'язнених в них людей, між якими, як відомо ,найбільше наших земляків, українців.

Через декілька днів по смерті Сталіна, 27 березня 1953 року, Москва з великим криком оголосила про амнестію, на основі якої мала б бути опорожнена велика частина концтаборів. У вільному світі і в самому СССР це мало зробити враження, що, мовляв, тиран помер, і настають інші, „справді комуністичні" часи. Ця перша амнестія мала охопити людей, засуджених на ув'язнення в концтаборах на реченець не довший як 5 років. Для політичних в'язнів вона не мала ніякого значення, бо більшість були засуджені на реченець більший як 5 років.

Другу амнестію оголошено в Кремлі у квітні 1954 року. Ця амнестія мала звільняти з концтаборів усіх тих, які відбули дві третини кари. Третю амнестію оголошено в серпні 1955 року, і відносилася вона головно до тих підсовєтських громадян ,які були засуджені за співпрацю з німцями. Амнестія нібито мала охопити всіх тих, що були засуджені на реченець до 10 років.

На основі аж трьох цих амнестій на Заході дехто міг прийти до переконання, що концентраційні табори в СССР ліквідуються. Ґенеральний прокурор СССР, Кудрявцев, заявив минулого року професорові Гарвардського університету Берманові, що від часу смерти Сталіна вже звільнено із концентраційних таборів 70 відсотків всіх ув'язнених. На основі свідчень осіб, які повернулися з СССР на Захід (німців, японців і деяких американців), в концтаборах до смерти Сталіна перебувало не менше як 15-16 мільйонів людей. Отже, якщо б заява Кудрявцева й була правдивою (а цього від большевика навряд чи можна сподіватися), то й так тепер в концтаборах перебуває 4-5 мільйонів людей ,тобто більше як все населення Швайцарії, Норвеґії чи Данії. А проте, все вказує на те, що в совєтських концтаборах є значно більше ув'язнених. Так, орган міжнародної комісії в справах концентраційних таборів (журнал „Сатурн", 4 і 5 число, 1957 р.) подає, що японські воєнно полонені по повороті до Японії однозгідно твердили, що тільки в районі Колими перебувало на початку 1957 року не менше як 1,300,000 ув'язнених, і що туди весь час прибували нові в'язні.

Автор цих рядків мав нагоду розмовляти з десятками українців-закарпатців, які перебували на Колимі. Вони розповідали, як то в'язнів привозять в цю частину Сибіру і просто з вагонів викидають у ліс: живіть і працюйте або — вмирайте. Найсильніші рятувалися тим, що голими руками робили собі з снігу „буди" і в них жили, поки не побудували собі примітивні дерев'яні бараки. Цих закарпатців врятувало від певної смерти тільки те, що під час війни їм дозволили „добровільно" вступити до чеської армії ґенерала Свободи, яку тоді президент Бенеш формував в СССР для боротьби з німцями.

Є й інші дані, які свідчать про нове поповнювання совєтських концентраційних таборів. Це — дані совєтські. Майже в усіх т. зв. національних республіках не так давно вийшов закон, на основі якого розпочато боротьбу з „антисоціяльними і паразитичними елементами". За цим законом цих людей висилатимуть на примусові роботи. Звичайно, під маскою боротьби з антисоціяльними й паразитичними елементами висилатимуть передусім „буржуазних націоналістів" і всіх тих, які не подобаються колонізаторам і русифікаторам України. Зрештою, в журналі „Советское Государство і Право" за грудень 1957 р. опубліковано результати конференції, присвяченої питанням тюрем і концентраційних таборів, які тепер у Москві перейменовано на „поправно-трудові колонії". Отже, про ліквідацію совєтських концтаборів немає й мови.

З другого боку незаперечним фактом є, що якусь частину в'язнів з концтаборів звільнено. Певна кількість звільнених могла повернутися на свою батьківщину (це мав би бути доказ, що Хрущов — кращий за Сталіна), а ще якась кількість „добровільно" оселилася в місцевостях недалеко концтаборів, на правах „вольнонайомних" тобто напівв'язнів, що є для Москви значно кращою робочою силою, як виснажений в'язень в таборі. Це все, правда, означає деякі полегші для певної частини людей, але й тут криється східний большевицький розрахунок. Такий психологічний масаж потрібний був Москві передусім у зв'язку з подіями на Мадярщині і в Польщі, коли в Кремлі особливо боялися революційного вибуху серед поневолених народів СССР.

С. Галамай

ПЛЯНУВАННЯ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Не знати, як воно насправді було, але більшість журналістів твердить, що пляновики в державному департаменті погано чи замало передбачили, отже дали себе заскочити подіям на Середньому Сході.

Як би там в дійсності не було, теперішня міжнародна ситуація, зокрема перед евентуальною конференцією „на висотах", дуже виразно і неухильно видвигає проблему плянування.

Насамперед треба відповісти на питання: чи доцільне й чи можливе плянування в закордонній політиці? Таке питання не є реторичний запит або далека від практики теорія. Колишній заступник міністра Британії стверджує, що „за останні сто років британські дипломати й державні мужі робили все, щоб уникнути всякої плянованої на довгу мету зовнішньої політики" (див. Гаролд Ніколсон: „Дипломатія").

Також є поширений вислів, що, між іншим, Америка „робить політику на каблях". А все таки плянування в зовнішній політиці дуже потрібне. Що становить істоту такого плянування? На зміст такого плянування складаються рішення, які унапрямлюватимуть акти й потягнення нації в її міжнародних стосунках.

Ясно, що не можна забувати про трудноші в плянуванні зовнішньої політики. А ці трудноші такі: 1. довірочна природа інформацій та всяких деталів, з яких складається аналіза ситуації і децизія; 2. скомплікованість та взаємна пов'язаність фінансових, економічних і військових чинників; 3. інформація і розвідка; 4. культура та вимоги внутрішньої політики.

Над збиранням інформацій працює багато спеціяльних аґенцій. Наприклад, у Великій Британії Імперіяльна Оборонна Рада охоплює представництва від фльоти, летунства й армійських частин та служб. Рада Заморської Торгівлі працює в характері дорадчого органу виконної влади, тобто в першу чергу для міністерства закордонних справ.

Знов же, за твердженнями фахівців, в Америці понад 40 федеральних аґенцій беруть участь чи то в плянуванні, чи у виконанні політики. Найповажніше місце займає тут Крайова Рада Безпеки, до якої, як відомо з пресових звітів, входять, крім віце-президента й секретарів оборони та закордонних справ, представники уряду мобілізації та адміністрації Закордонних Операцій. З доповідями приходить представник Центральної Розвідчої Служби. Всі ці дебати, доповнення й рапорти збігаються разом із звітами від консулярних та дипломатичних станиць у т. зв. Відділі Плянування в державному департаменті.

Таким головним пляновиком був довгі роки знаний українському загалові п. Кеннан, що прирівняв був Україну до стейту Пенсилвенії.

Криза в зв'язку з Суецьким каналом в 1956 р. ілюструє труднощі і непевність, що є невідступними товаришами плянування в зовнішній політиці.

Адже, не зважаючи на те, що Америка мала й має життьові інтереси на Середньому Сході (головно нафта і стратегічне положення) і дармащо здавна існували вироблені лінії зовнішньої політики ЗДА на тому відтинку, совєтська інфільтрація, зокрема постачання совєтської зброї та літаків до Єгипту й Сирії, вивищення Нассера, наскок Ізраїлю, Британії та Франції, щоб перешкодити Єгиптові контролю над Суезом — все це створило таку ситуацію на Середньому Сході, якої пляновики в державному департаменті не могли передбачити у всіх деталях. Звідси основна ціль американської політики на тому терені — не допустити до того, щоб суперництво й конфлікт інтересів розвинулися у відкриту ворожнечу — попросту була знівечена.

Але підтримка Америкою акції Об'єднаних Націй, спрямованої на те, щоб закінчити війну й втихомирити („поліційна акція") терен Суезу була власне намаганням зберегти те, що вдається із традиційної американської політики на Середньому Сході.

Тут приходимо до думки, що вироблена раніше традиційна політика, яку спляновано заздалегідь і на довгий час, мусить мати доповнення в короткореченцевому плянуванні, тобто в децизіях з дня на день або „в телефонічних, чи пак телеграфічних каблезвітах". І справді „форейн офіс" щоденно дістає звідомлення від представників з цілого світу про зміни на політичній сцені. Ці звідомлення охоплюють широку скалю різнородних справ, які вимагають негайної акції, як, наприклад, звідомлення про господарський неспокій, що може привести до революції в державах Центральної Америки, або зростання опозиційної партії, що може в найближчих виборах перемогти і усунути чи замінити теперішній уряд, або закон, схвалений для того, щоб запобігти порушенню того чи іншого торговельного договору.

Відповідно до ситуації проблеми набігають одна за одною, а факти, дані, звіти й інформації збирається разом, аналізується, порівнюється із відомими до того часу фактами, інформаціями та звітами на те, щоб прийняти рішення, яке було б у згоді з тим, що зветься пляновою, а не відруховою політикою.

Богдан Остан'юк

ТЕРНОПІЛЬСЬКІ МІЩАНИ - „КАВУНИ"

(2)

„Часті напади татар, пише автор, приневолили просити ремісничі цехи про привілей мати свою власну зброю. Відносні привілеї не задержалися, але задержалася ще грамота, якою Замойський на прохання кравецького цеху відновив їм д. 29 лютого 1636 року привілей мати свою зброю. В тому привілеї сказано: „Майон мєць свое ринштукі яко рушніце, мушкети і шаблє, інне оренже для вшелькєй оброни мєйскєй". Також і торгівля не була чужа для тернопільських міщан, вже 1602 р. бачимо поміж ктиторами церкви Рождества Христового Марка Василієвича, торгівця сукном. В 1672 р. бачимо в ринку склепи: Христофа Саравки, Івана Сенчини, вдови Луції, Мартина Сотника, Нестайчиньни, Іллі Бурграбього, опріч цього було там багато різників".

„Щоб місто скорше залюднилось і піднеслось (стор. 31), надав Жигмонт Авґуст в 1548 р. маґдебурзьке право, а дня 3 вересня 1550 р. привілей, на основі якого купці, що їхали до Галича, Коломиї і Коропця, до Крем'янця або до іншої місцевости на Волині, мусіли переїжджати через Тернопіль і складати на користь міста оплату від кожного воза навантаженого товарами. Той самий Жигмонт Авґуст звільнив 17 листопада 1550 р. тернопільських міщан від оплати мита від волів у границях польської держави. Привілеєм з дня 27 грудня 1559 р. замінив Іван Тарновський обов'язкову працю (в ориґ. роботизну) на полях і сіножатях, до якої міщани були зобов'язані, на оплату грошову. На основі грамоти, виданої в Тернополі 30 вересня 1550 р., тернопільські міщани були зобов'язані кожного року працювати по 2 дні на панських полях, а саме один день жати збіжжя, а один день косити сіно. Тепер Іван Тарновський замінює ту працю на оплату 3 грошей від кожного дому. Осталася лише примусова праця при направі мостів і млина, залишились теж шельварки і сторожа. Дальше надав Жигмонт Авґуст 6 липня 1566 р. право Тернополеві мати склади блаватних товарів і соли, спровадженої з України, так як це право мав Львів. З грамоти Івана Тарновського знаємо, що міщани були зобов'язані платити властителеві міста чинш від дому 6 грошей, а інші мешканці міста 3 грошей, за город 1 гріш, за поле від лану 12 грошей і зсипу 2 півлітри вівса; за половину лану лише 1 півмірок вівса залозецької міри". „Також були зобов'язані (стор. 32) давати десятину від пчіл і свиней; опріч цього мали платити від кожного пня пасіки на св. Михайла півтора гроша, так само і на той самий день мали платити від кожної свині. І хоч королевич Константин Собєський знов звільнив тернопільських міщан 16 липня 1719 р. від половини досі плачених податків, все ж таки Тернопіль не мав тієї автономії, що її мали інші королівські міста. Тут все воля властителя міста була найвищим правом для міщан. Спірні справи рішались на замку. Так було аж до австрійських часів. Міщани вибирали собі радних, але війта іменував сам властитель міста. Радні з війтом мали обов'язок вдержувати лад в місті, вимірювати справедливість, брати від мешканців грошові оплати та дбати про безпеку міста. На потреби міста платили купці від крамниці по 3 зол. польських і по каменеві лою; різники християнські по 1 зол., а жидівські різники давали по каменеві лою. Всі мешканці платили „пушкарщини" по 10 грошей від дому. Жиди тому, що не робили шельварку, платили по 40 зол. річно. Приїжджі купці платили за постій (в ориґ. пляцове) по 12 грошей. Такі то були данини до кінця 17 віку. Від усіх тих данин були звільнені: священики, радні, бояри, замкові люди і гайдуки. До важливіших загальних обов'язків належала муштра, яку мусіли виконувати так міщани, як і жиди. Війт був „суперінтендантом" тієї муштри. Арсенал був на замку".

Мешканці Тернополя пережили багато лиха і нещасть за час його існування. Часті напади татар і різні епідемії, як холера і т. зв. морове повітря, здесяткували його мешканців. „Вимерло багато людей, життя яких було необхідне для добра міста (стор. 54). Торгівля зазнала великого застою. Доходи міста значно зменшилися. В додатку в 1832 р. вогонь знищив більшу частину міста. Передові люди, роздумуючи над способом, в який можна було б привернути життя і рух в Тернополі, прийшли до переконання, що для цього необхідно збільшити число ярмарків. На їх просьбу цісар Фердинад встановив 10 липня 1836 дев'ять нових ярмарків, які спричинилися до збагачення міста. День 15 лютого 1843 р. записаний в історії Тернополя золотими буквами: того дня підписано контракт на продаж і купно Тернополя, заключений між останнім його властителем Тадеєм, лицарем Туркулом і містом. За суму 175,000 фльоринів сріблом місто викупилося від свого властителя і стало свобідним, незалежним від жадного пана".

Оце деякі важливіші місця з історичної розвідки о. Білинського.

Громадське і родинне життя

Міщани — ця середня кляса поміж селянством і інтеліґенцією — відіграли важливу ролю в житті нашого народу. Тим часом, як селянство й інтеліґенція були поступовіші, так би мовити, йшли з духом часу, міщани становили найконсервативніший елемент в нашому суспільстві. Вони поволіше сприймали всякі зміни в культурній, а зокрема в господарській ділянці.

Громадське життя тернопільських міщан під пануванням Польщі, від часу заснування міста, тобто від 1540 р., до переходу 1772 р. під володіння Австрії, було доволі обмежене. Хоч мали вони деякі права-привілеї, все ж таки їх роля обмежувалась до плачення податків-данин, виконування муштри, обов'язкових шельварків тощо. Щойно коли Галичина опинилась під Австрією, вільніше зідхнув наш народ. Починаються перші проблиски організаційного життя і серед тернопільських міщан. У 1848 р., відомому в історії під назвою „Весни народів", постала у Львові Головна Руська Рада і створено полк „руських стрільців" — народну ґвардію в числі 160 вояків. На заклик Головної Руської Ради рушила провінція. Засновано філію ГРР і в Тернополі, а охотників до „руських стрільців" вислано до Львова.

Але справжня організація громадського життя тернопільських міщан, в сучасному розумінні цього слова, починається щойно в останніх десятиліттях минулого століття. Головним рушієм був син тернопільської міщанки проф. Олександер Барвінський. Він був першим, що розбудив не лише Тернопіль, але й усе галицьке Поділля з вікового сну і вказав шлях до культури і освіти. Він був основоположником майже всіх культурно-освітніх установ Тернополя і Тернопільщини в 70-80 рр. Про свою освітню, а частинно й політичну працю залишив він цінні спомини, про які я вище згадував.

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

СКЛАДАЙТЕ ВЕЛИКОДНЮ ПИСАНКУ НА ХАРИТАТИВНІ ЦІЛІ ЗУАДК!

Українська Громадо!

Наша харитативна установа — Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у своїй чотирнадцятирічній діяльності принесла багато світла і радости українцям, які потерпіли внаслідок другої світової війни. З. У. А. Д. К. прийшов із допомогою сотням тисяч українських скитальців у Західній Европі, вирятував їх від примусової репатріяції, допоміг десяткам тисяч українців поселитись у заокеанських країнах і почати там нове вільне життя, як теж дає правний захист українським, емігрантам-виселенцям. В останньому часі З. У. А. Д. К. відгукнувся на голос наших братів у Польщі й Югославії і за посередництвом кооперативи КАРЕ переслав уже понад 500 харчових і одягових пакетів ди Польщі на загальну суму 5,000, долярів. Переслано теж такі самі пакети для українців в Югославії.

Це лише початок акції. Допомога українцям в Польщі — це перша проблема дня. Між потребуючими там велика скількість поворотців із заслання і вихідців із тюрем. Вони перейшли справжню страстну дорогу з повною вірою, що прийде Воскресення і ми, українці у вільному світі, мусимо цю їхню віру підтримати.

Знагоди величнього свята Воскресення Христового Управа Злученого Українського Американського Допомогового Комітету звертається до всіх українців в нашій країні — до тих, для яких віра у добро і світло сповнилась, бо вони дістали змогу зажити вільним життям у вільній країні, з проханням — **Відкриймо наші серця для наших братів, які з вірою пережили заслання і з надією дивляться на нас, виглядаючи від нас ласкавого слова і простягненої братерської руки.**

Пришліть свою пожертву негайно і щедро, щоб віра, яка не загинула в Україні під тиском большевицької неволі, розгорілась новим вогнем, щоб велично і радісно лунала і тут і там святочна великодня пісня: **ХРИСТОС ВОСКРЕС!**

Пожертви просимо пересилати на адресу З. У. А. Д.Комітету:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661. Philadelphia 5, Pa.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

Книжка Жюля Верна з 1865 р. під заг. „З Землі на Місяць"

Ню Йорк. — Видавництво Ліппінкотт видало новий англійський переклад фантастичної повісти французького повістяра з 1865 року під заголовком „Із Землі на Місяць". Та книжка французького повістяра майже 100 років тому передбачала те, що нині хоче здійснити наука. Деякі речення з повісти і з цього року виданої „наукової" книжки про подорож на місяць — є дуже подібні. Верн писав про 20,000 милеву швидкість на годину, а сьогодні пишуть про 25,000 миль на годину.

УПРАВА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім ШЕВЧЕНКА в ЗДА
ділиться з Українським Громадянством сумною вісткою про смерть
НЕВІДЖАЛУВАНОЇ ПАМ'ЯТІ

✝

м-ґра Павла ГРИЦАКА

члена Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА, талановитого історика і дослідника нашого минулого.

Покійний помер внаслідку важкої недуги, дня 2-го квітня 1958 р., на 33-му році життя.

ПОХОРОН відбудеться в СУБОТУ, 5-го КВІТНЯ 1958 року, з церкви св. Юра в Ню Йорку.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ЗАХОДОМ 2-го ВІДДІЛУ ООЧСУ в НЮ ЙОРКУ
Субота, 5-го квітня 1958 р.
в ДОМІ ООЧСУ-СУМА (при 315 Схід 10 вул.)
— відбудеться —
ДОПОВІДЬ
проф. І. Вовчука
на тему:
УКРАЇНА ПО ОБОХ БОКАХ ГРЕБЛІ
і
НАШІ ЗАВДАННЯ
ПО ДОПОВІДІ ДИСКУСІЯ.
ПОЧАТОК о 7-ій год. вечора.
Проситься Громадянство про численну участь!
УПРАВА

ПОВІДОМЛЕННЯ
ЕКЗЕКУТИВИ УКК

з приводу редакційної примітки „Українського Прометея" в справі УКК.

Тижневик „Український Прометей" з дня 16-го січня 1958 (в ч. 3) опублікував інформаційну статейку п. А. Гудовського про те, що „над Ню Йорком знов повисла примара двох свят незалежности". Статейка п. А. Гудовського речева та спокійна, але до неї Редакція „Українського Прометея" дала таку примітку:

„Містимо лист п. Гудовського, власне розпачливий заклик українця-державника до розуму й серця наших урапатріотів, слухняними ляльками яких опинились не тільки окремі філії, а навіть централя УКК. Містимо лист тільки п. Гудовського, хоч у течці маємо статтю п. В. Новицького і цілу серію дописів наших читачів, які вимагають від централі УКК зайняти державницьку позицію щодо відзначення 40-річчя Української Народної Республіки — або самоліквідуватись, бо під сучасну пору УКК не представляє в С. Ш. А. інтересів України й української еміграції, а лише малу частку галицько - католицької еміграції в С. Ш. А."

Змістом цієї редакційної примітки займалась Екзекутива УКК на своєму засіданні 14-го березня 1958. Розглянувши всі вміщені у тій примітці заміти на адресу УКК, Екзекутива стверджує:

Український Конгресовий Комітет усе, від початку свого існування аж досі, стояв на українських державницьких позиціях і їх обороняв. На цих державницьких позиціях він буде стояти далі, як довго буде проводити свою працю.

Український Конгресовий Комітет Америки є американською демократичною установою, яка об'єднує американсько-українські організації, а в тому числі й політичні, що репрезентують усі відтінки української національної думки та стоять на незалежницьких державницьких позиціях без огляду на їх територіяльне походження і віровизнання.

Всій американській українській спільноті відомо, що УКК репрезентує американських українців перед американськими чинниками. З уваги на те, важко збагнути мотиви, які лягли в основу рішення редакції „Українського Прометея" опублікувати цитовану вище примітку до статті п. А. Гудовського та скваліфікувати УКК як установу, що „під сучасну пору не представляє в США інтересів України й української еміграції, а лише малу частку галицько - католицької еміграції в США".

Якщо Редакція „Українського Прометея" при розгляді всіх внутрішньо - українських питань у пресі керувалася б виключно тільки потребами і вимогами української національної рації, то ця обговорювана редакційна примітка ніколи не була б появилася на сторінках того часопису. Коли ж сталося інакше, то мабуть тому, що автор волів йти по лінії тих російських шовіністів на еміграції, які вже давнше так само оцінювали УКК та висували твердження, що він не репрезентує всіх українців в Америці, а виключно тільки галицьких.

Висуваючи до УКК вимогу „самоліквідуватись", автор перевищив під цим оглядом усіх російських емігрантських єдинонеділимців та комуністичних пропагандистів, які, хоч як ненавидять УКК, до самоліквідації його досі не закликали.

Екзекутива УККА вважає описаний випад автора редакційної примітки проти Українського Конгресового Комітету зневажливим та висловлює свій жаль з приводу того сумного факту.

Подаючи це до відома українського загалу в Америці, Екзекутива УКК хоче вірити, що „Український Прометей" найде відповідні шляхи і засоби, щоби цю нещасливу редакційну замітку відкликати, що досі не сталося.

Екзекутива Українського Конгресового Комітету Америки.

ВЕЛИКЕ ДОСЯГНЕННЯ УКРАЇНЦІВ ЗАХІДНЬОЇ ПЕНСИЛВЕНІЇ

Західня Пенсилвенія — Пітсбурщина є одним з поважніших осередків нашого українсько-американського життя. У Пітсбургу та в віддалі 40 миль довкруги Пітсбурга, живе около 40,000 українців у приблизно 15-ох місцевостях, — в тому около 600 осіб новоприбулої еміграції.

Українське громадянство Пітсбурщини має за собою світлі сторінки праці в нашому релігійному і громадському житті, а зокрема в жертвенності та поважних, масових акціях — виступах в обороні прав українського народу.

Пітсбург-Пітсбурщина тадож являється одним з поважніших осередків американського наукового, політичного та господарського життя. У світлі тої дійсности само життя ставить перед тутешньою українською спільнотою великі вимоги. Життя вимагає поважної, відповідальної та спільної праці всіх наших конструктивних сил. Щоб така праця могла провадитися, то першою передумовою є, щоб наша спільнота мала свій місцевий провід, який розумів би ті вимоги і був би спроможний їх виконувати.

Від 1950-1956 р. таким проводом була місцева Філія УККА Зах. Пенсилвенії в Пітсбургу, яка в 1956 р. з різних причин була зліквідована. В наслідок того, наша спільнота залишилася без проводу, а не було якоїсь іншої місцевої центральної організації, яка б могла переняти на себе ті обов'язки.

Само життя поставило перед українським громадянством Пітсбурщини вимогу негайного наладнання тої справи. Наше громадянство в тій ситуації виявило велику громадську зрілість, 27-го жовтня 1957-го р., на ширших зборах громадянства Пітсбурщини покликано до життя Ініціятивний Комітет та Статутово - Мандатну Комісію, яким доручено до 3 місяців перевести підготовчу працю для скликання Установчих Зборів для створення загально-громадського представництва українців в Зах. Пенсилвенії. Комітет той очолила широко знана, довголітня суспільна діячка та довголітня заст. голови УНС пані Марія Малевич.

Крім підготовчої праці Збори доручили також Комітетові провадити працю у загально громадській площині а з практичних оглядів для зовнішнього світу, названо його Українсько-Американським Комітетом Зах. Пенсилвенії в Пітсбургу.

Такі Установчі Збори відбулися 23-го лютого ц. р. в Пітсбургу, на які 42 організації з 12 місцевостей вислали своїх уповноважених 73 делегатів.

Ми бачили делегатів від різних організацій, установ, від церковних громад, Відділів УККА, жіночих організацій, від Відділів УНС, Провидіння, УРС, Нар. Помочі та Ліги Укр. Православної Молоді. Крім того в зборах взяло участь 10 членів Статутово-Мандатної Комісії, та прислухувалося зборам понад 20 осіб — гостей

Збори відкрив голова Ініціятивного Комітету п. Марія Малевич, а започаткував їх молитвою декан Укр. Православної Церкви о. Іван Шнурер. Зборами у двох мовах проводила Президія у такому складі: д-р П. Стерчо — предсідник, П. Деркач — заступник предс. Е Зварич — секретар в укр. мові і У. Мічел — секр. в англ. мові.

Звіт про підготовчу працю здав секретар Коміт. А. Луцький, а також про працю, яку Комітет виконав у свойому тимчасовому діянні. Комітет перевів збірку на Американський Музей Іміграції, яка принесла понад 1,300 дол., започаткував збірку фондів на Українську Енциклопедію, що вже принесла 500 долярів.

Крім цього члени Комітету взяли активну участь в Американській Конференції для боротьби з комунізмом. При тому належить підчеркнути, що активний член Комітету, п. М. Комічак як представник УККА а також і Комітету спричинився до того, що головним бесідником на тій Конференції був д-р Л. Ортинський замість москаля п. Хохлова. Рівнож, як представник Комітету п. М. Комічак взяв участь в зборах в Інституті еміграційних і натуралізаційних Справ в Четгем каледжі, — де своєю активністю спростував мильне насвітлення і фалшиву інтерпретацію української справи.

По дискусії Збори висловили Комітетові та Статутово - Мандатній Комісії довіря та признання за проороблену працю. Вирішили створити Центральну Організацію українців Західньої Пенсилвенії, яку названо „Об'єднані Українсько - Американські Організації Зах. Пенсилвенії з осідком у Пітсбургу. Збори ухвалили також статут, на основі якого членами „Об'єднання" можуть бути тільки організації-товариства, а також заявились за повну підтримку для праці УККА.

Збори вибрали Екзекутиву, Контрольну Комісію та Комісію Радних. На голову вибрано п. Михайла Майкоша, а членами Екзекутиви вибрані такі особи: Петро Деркач і Степан Капелюх — заступники голови, Антін Луцький і Дарія Баґан — секретарі, Іван Мічел — скарбник і адвокат Маріян Попіль — правний дорадник. Контрольна Комісія: Марія Малевич, Дмитро Старощак і Роман Гарвас. Комісія Радних: інж. Михайло Комічак, д-р Петро Стерчо, Мирослав Монастирський, Михайло Шибінський, Йосиф Литвин, Петро Кочірка, Григорій Микітка, Марія Шедна і Михайло Гуряк.

Є всі дані вірити, що нововибраний провід незаведе довір'я українського громадянства Зах. Пенсилвенії, бо в його склад входять особи, що мають за собою досвід довголітньої громадської праці і великі заслуги в тут. українсько-американському житті, — та що у своїй праці доложать всіх зусиль, щоб вона була гідною нинішніх відповідальних часів.

А. Л.

ПРОВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХІДНЬОЇ ПЕНСИЛВЕНІЇ

Сидять зліва направо: А. Луцький, П. Деркач, М. Майнош, Д. Баґан, І. Мічел, М. Малевич, Р. Гарвас. — Стоять зліва направо: Н. Миськів, М. Шибінський, М. Гуряк, М. Монастирський, П. Кочірка, М. Комічак, д-р П. Старчо, Д. Староцак, М. Шедна, П. Литвин.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Імпреза розваги і відпочинку

В неділю, 23-го березня ц. р., ансамбль акторів легкого жанру у складі: Іванна Кононів, Валя Калин, Анатоль Радванський, зробив Нюаркській Громаді приємну несподіванку. Треба признатись, що хоча кожний з ансамблю є вже добре відомий протягом довгих років зі своїх попередніх успішних виступів в різного характеру імпрезах, однак люди ставились потрохи з резервою до назви імпрези: „Імпреза розваги і відпочинку". Чи дійсно імпреза буде відповідати назві? Чи дійсно буде розвага і відпочинок? І треба ствердити, ансамбль оправдав цю назву програмою і виконанням. Було дві повних години правдивої розваги і відпочинку.

Підбір окремих точок програми був пов'язаний в цілість, мав хребет. Гармонійність, чуття, дискретність, тонкість і рідна тематика в музичних монтажах укладу Іванни Кононів: „Мрії", „Осінні акорди", „Стрілецькі пісні" у виконанні В Калин й І. Кононів, настроєві пісні А. Радванського, „Весняне" — музична ілюстрація поеми Савчука у виконанні В. Калин, „Гуцульські мотиви" у виконанні І. Кононів — були прийняті дуже добре.

Скеч Ікера „Несподіванка" актуальний тематикою у виконанні двох симпатичних пань, монологи, конферанс у виконанні А. Радванського — викликали навіть у найповажніших громадян щирий, сердечний сміх. Фіналом Ікера випуск „сателіта" закінчилася ця оригінальна і вповні вдала імпреза.

Направду приємно вражало масове прибуття глядачів на імпрезу: „Колись і тепер". Дай Боже, щоб цей зворот на 360 ступенів був постійний.

Глядач

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В рецензії проф. Р. Савицького на концерт „Думки", надрукованій в „Свободі" з 1-го квітня, при кінці відступу, що зачинається словами „До майстерности . . ." має бути: „Бурлака", „Коли ти сонечко мені зійдеш", знаменито звуково схоплене „Рано вранці" і т. д. У черговому розділі заввага в дужках має звучати: (партія фортепіяно звуково переекспонована).

ПОЖЕРТВИ
на
ФОНД КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ
просимо посилати на адресу:
Friends of the Ukrainian Bandurists Chorus — P. O. Box 119 — Detroit 12, Mich., U. S. A.

Книгарські НОВИНКИ

І. КЕРНИЦЬКИЙ: „ГЕРОЇ ПЕРЕДМІСТЯ" (весела повість)	$ 2.25
І. СЛОВОЖАНИН: „У ПОЛІТИЧНОМУ ТУМАНІ" (нарис з політичного життя еміграції)	$ 1.00
Л. КОВАЛЕНКО: „РІК 2245" (роман-утопія)	$ 2.25
Т. ЯРЕМ: „РОБОТЯГИ" (нарис з життя совєтських концтаборів	$ .75

Замовляти особисто, або поштою надсилати на адресу:
KNYHO-SPILKA PUBLISHING CO.
68 East 7th Street New York 3, N. Y.

П. СТАСЮК
124 Перша Евня, Ню Йорк, Н. Й.

ЯК КОЖНОГО РОКУ, ТАК І ТЕПЕР, СКЛЕП НАШ МАЄ НА СКЛАДІ

М'ЯСНІ ТОВАРИ
власного виробу
та
ІМПОРТОВАНІ ШИНКИ
з різних европейських країн.

ВІД 1922 Р. НАША ФІРМА ОБСЛУГОВУЄ КЛІЄНТЕЛЮ НЕ ТІЛЬКИ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРКУ, АЛЕ ТАКОЖ ІНШИХ СТЕЙТІВ.

Товар наш власного виробу тільки найкращої якости.
Всі наші м'ясні вироби продаємо тільки в нашім склепі:

P. Stasiuk
124 First Ave., New York, N. Y.

ТЕЛЕФОНІЧНИХ ЗАМОВЛЕНЬ НЕ ПРИЙМАЄМО!

ПОВІДОМЛЕННЯ
в 25-ту РІЧНИЦЮ
ГОЛОДОВОЇ ОБЛОГИ УКРАЇНИ МОСКВОЮ
ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ в ЗДА
—> ініціюють <—
НАЦІОНАЛЬНІ ПРОТЕСТАЦІЙНІ
МАНІФЕСТАЦІЇ
ПРОТИ МОСКОВСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ УКРАЇНИ
Маніфестації відбуватимуться
8-го червня 1958 р.
на площах міст:
НЮ ЙОРК — НЮАРК, ФІЛАДЕЛФІЯ, ПІТСБУРГ, КЛІВЛЕНД, БОФФАЛО, РАЧЕСТЕР, ДІТРОЙТ, ШИКАГО.
Діловий Маніфестаційний Комітет просить усі Українські Організації до участи і співпраці!
ДІЛОВИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ
315 E. 10th St., New York 9, N. Y.

М. МИХАНЬКО
Ягілки
51 українських народних **ПІСЕНЬ і ЗАБАВ на ВЕЛИКДЕНЬ**
з
розвідкою про генезу ягілок
Ціна $ 0.25
Замовляти:
„SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ПРЕДСТАВНИКИ БІЛОРУСІВ У ВІЦЕ ПРЕЗ. НІКСОНА

Константин Мерляк, голова Американсько-білоруського Об'єднання в стейті Ню Йорк, архиєпископ БАПЦ Впреосв. Василь, віце-президент Ричард М. Ніксон, сен. Ірвінґ М. Айвс та капелян Конґресу свящ. Фредерік Б. Гарріс під час зустрічі в Сенаті.

Айзенгавер пропонує створення окремої космічної аґенції

Вашинґтон. — У вівторок дня 2 квітня ц. р. през. Айзенгавер передав Конґресові своє звернення у справі створення окремої цивільної аґенції, яка мала б охоплювати і координувати всі почини й акції, зв'язані з дослідами космічних просторів. Ця аґенція, під назвою Крайова аґенція для справ аеронавтики і космічних дослідів, мала б випрацювати і здійснювати програму всіх проєктів і заходів у даній ділянці. Зав'язком такої аґенції була б — згідно з пропозицією Президента — існуюча Крайова Дорадча Комісія у справах аеронавтики. Новостворена комісія мала б користуватися якнайширшими повновластями і її очолював би окремий директор, призначений Президентом і затверджений Сенатом. У зв'язку з цим деякі республіканці із Палати Репрезентантів запропонували вже, щоб становище директора цієї аґенції дорівнювало постові члена уряду. Започаткування зв'язаних з працею комісії проєктів мало б коштувати два більйони долярів.

Бюро погоди передбачає холодний і мокрий квітень

Сутленд, Мериленд. — Бюро погоди передбачає загально холодний квітень. Пересічна температура в квітні в чотирьох містах ЗДА є така: Ню Йорк — 50,1, Шикаґо — 48,1, Денвер (Колорадо) — 47,5 і Сан франціско — 54,1. Дуже тепло буде в північних середніх стейтах (Міннесота, Висконсін, Мишиґен) і тепліша від нормальної температура буде в поясі стейтів, що є на захід, південь і схід від передньої смуги (Вашинґтон, аж по Іллиной); нормальна температура буде в поясі стейтів від Ореґону через Небраску аж по Мейн; в дальших стейтах буде температура нижча від нормальної, а дуже холодно буде в Неваді і Ютаг. Частина нюйоркського стейту і Пенсилвенії матиме холодну температуру. В загальному з квітні на сході і на заході буде більше від нормальних дощів, на півночі менше, а в Тексасі буде посуха.

Купівельна вартість доляра від 1939 року зменшилася на 100 відсотків

Ню Йорк. — Рада Крайової Конференції стверджує, що купівельна вартість американського доляра від 1939-го року досі зменшилася на більше як 100 відсотків. І так одружений робітник із двома дітьми, який заробляв у 1939 році 3,000 долярів річно, платив 30 долярів податків і соціяльного забезпечення та приносив додому 2,970 долярів. Щоб той самий робітник міг сьогодні купити собі те все, що в 1939 році міг купити за 2,970 долярів, то мусів би заробити не 3,000 тільки 6,457 долярів, бо мав би заплатити 722 доляри податків і забезпечень, а решта пішла б на подорожчання товарів від 1939 року, це значить на інфляцію валюти. Хто в 1939 році заробляв 1,500 долярів, то нині мусів би заробити — $2,968; хто $5,000 — 11,140; хто $10,000 — $23,568. Чиї прибутки в 1939 році виносили $100,000, то тепер він повинен би заробляти більше як три рази стільки, бо аж $357,009. З повищого виходить, що обезцінення доляра є такою самою загрозою для економіки ЗДА, як і господарська знижка.

✝

З глибоким смутком повідомляємо, що дня 2-го квітня 1958 р., упокоївся в Бозі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, після тяжкої недуги, на 33-му році життя,

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО, СИН І БРАТ

бл. п. мґр. Павло ГРИЦАК

мґр. філософії, бібліотекар Нюйоркської бібліотеки, докторант історії Фордгамського Університету.

ПАРАСТАС буде відправлений в ЧЕТВЕР, дня 3-го КВІТНЯ 1958 р., о год. 8-ій вечора, в похоронному заведенні П. Яреми — при 129 Іст 7-ій вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться в СУБОТУ, дня 5-го КВІТНЯ 1958 р., о год. 10-ій рано, з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Юрія — при 7-ій вул. в Ню Йорку.

Важким горем прибиті:
ДАРІЯ — дружина
ОЛЯ і НУСЬО — діти
ЛЮДМИЛА — мама
ПЕТРО — брат з Родиною
Родина СЛИЖІВ і ПАНЧУКІВ

✝

Ділимось сумною вісткою з друзями-пластунами, що член Бурлацької Ватаги,

НАШ ДОРОГИЙ ПАВЛУНЬО

бл. п. пл. сен. Павло ГРИЦАК

упокоївся в Бозі, прийнявши Найсвятіші Тайни, в дні 2-го квітня 1958 року в Ню Йорку, після важкої недуги, на 33-му році життя.

Далеко від Рідної Землі, яку любив цілим серцем і зі зброєю в руках боронив її під Бродами та перейшов страхіття совєтського полону, перестало битись серце молодого українського пластуна, многонадійного науковця — історика.

Хай ця вільна, та далека від рідної, земля буде Тобі пером, а пам'ять про Тебе остане живою між нами.

1. КУРІНЬ УСП та
16. КУРІНЬ УПС „БУРЛАКИ"

Короткі Вістки

СЕН. МЕКНАМАРА ВИЙШОВ ІЗ КОМІСІЇ, ЯКА ДОСЛІДЖУЄ РАКЕТИРСТВО

Вашинґтон. — Демократичний сенатор Пет МекНамара заявив, що він резиґнує з членства в Сенатській Комісії, яка досліджує ракетирство бо вважає, що „праця в цій Комісії — це страта часу", а він хотів би більше часу присвятити праці в Комісії Праці і Публічної Добродійности та Публічної Праці. На його місце мають демократи призначити нового члена до цієї комісії.

СЕН. КЕННЕДІ СПРОСТОВУЄ ТВЕРДЖЕННЯ пані Ф. Д. РУЗВЕЛТ

Вашинґтон. — Демократичний сенатор із Массачусетс Джан Ф. Кеннеді, якого згадують між кандидатами на президента ЗДА, заявив, що пані Ф. Д. Рузвелт помиляється, коли твердить, що він (Кеннеді) не виступав проти сен. Джозефа МекКарті. Сен. Кеннеді уважав наґану сенаторові МекКарті „за оправдану і правильну". Пані Рузвелт твердила, що не підтримувала кандидатури Кеннеді на віце-президента за його становище до сен. МекКарті.

ГАЙДЕН ПЛЯНЕТАРІЮМ ДЕМОНСТРУЄ „СОНЯШНУ МАШИНУ"

Ню Йорк. — В нюйоркському Гайден Плянетаріюмі показують алюмінійову машину, яка черпає енергію безпосередньо з сонця і використовує її для порушування предметів при допомозі цієї електричности, яку випродуковано за допомогою соняшної енергії. Директор плянетаріюму Джосеф М. Чемберлен сказав, що в майбутньому люди будуть користуватися соняшною енергією як пальним.

● **В Японії** увійшов цього тижня в життя закон, що забороняє проституцію. В Токіо і кількох інших більших містах Японії було кругло 100,000 зареєстрованих проституток у леґально існуючих публічних домах, а ще коло 300,000 жінок займалися цією нещасною професією. Згідно з новим законом усі публічні доми закрито, а натомість організується перевишкільні заклади для жінок. На поліцію покладено обов'язок поборювати осіб, які намовляють до проституції і тягнуть з цього матеріяльні зиски.

● **13-річна дівчина**, ріст якої затримався на рівні 6-го року внаслідок тумору на шитуватих залозах, почала знову рости після того, як їй дали гормони з мозку померлої особи.

● **В Західній Німеччині** гостро критикують пропозицію уряду Айзенгавера про те, щоб Конґрес ЗДА асиґнував $100 мільйонів для частинного задоволення претенсій німців, що їх мастки сконфісковано в Америці під час останньої війни. Загальну вартість тих мастків, а зокрема численних промислових закладів, обраховують на більйонову суму. Німці домагаються звороту повної вартости. Багато американців вважають, що то конфіската порушила священну в Америці засаду приватної власности.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціни оголошень:

1 цаль через 1 шпальту	$ 2.25
1 цаль через 2 шпальти	4.25
2 цалі через 2 шпальти	8.50
3 цалі через 2 шпальти	12.75
4 цалі через 2 шпальти	17.00
5 цалів через 2 шпальти	21.00
6 цалів через 2 шпальти	25.00

Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Зголошення святочних побажань, разом з грошовою оплатою, можна надсилати — найпізніше до 5-го квітня 1958 р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 241, повідомляє всіх членів, що Місячні збори відбудуться в суботу, 5-го квітня 1958 р., о 2-ій год. по пол., в залі під ч. 74 Герис Еве. Обов'язком кожного члена явитися на цих зборах. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 4038. Все вертається.

Одного дня мавполюда стурбував схвильований гортанний звіт Голяра.

— Я підживлявся далеко в лісі, — гавкав він. — Я бачив тармангані ... гоманґані ... з громовими палицями!

Тарзан сердився. Голярове відкриття пригадало йому торбинку із жовтими камінчиками. — Ходім, — рикнув. — Вбиватимемо ворогів!